

No. of Questions : Hindi – 5 / Sans – 5]

No. of Printed Pages : 24] Booklet Sl. No. :

Roll No. of the Candidate

--	--	--	--	--	--	--	--

(Verified and found correct)

--

Full signature of the Invigilator

Date of Exam :

REGULAR
AR – 10 & 11

2014
AH

SCRIPT

PART – II
SUBJECTIVE

[Time : 1½ Hours

[Full Marks : 50

SUB. CODE

SET : A

TLH/TLS
TL – HINDI/SANSKRIT

COMPOSITE QUESTION-CUM-ANSWER BOOK

ଏହି ପ୍ରଶ୍ନସଂଲଗ୍ନ ଉତ୍ତର ଖାତାଟିକୁ ଉଚ୍ଚପରୀକ୍ଷା ସରିବାପରେ ନିରୀକ୍ଷକଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବେ ।

: ପରୀକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ସୂଚନା :

This composite Question-Booklet contains both Hindi and Sanskrit. The candidates are required to answer Hindi/Sanskrit as per the subject codes mentioned in their Admit Cards.

- କ : ପ୍ରଶ୍ନପତ୍ର ସଂଲଗ୍ନ ଉତ୍ତର ଖାତାଟି ପାଇବା ପରେ ଏହା ଉପରେ ମୁଦ୍ରିତ ଥିବା ପ୍ରଶ୍ନ ସଂଖ୍ୟା ଓ ପୃଷ୍ଠା ସଂଖ୍ୟା ପ୍ରଶ୍ନପତ୍ର ସଂଲଗ୍ନ ଉତ୍ତର ଖାତାର ପ୍ରତ୍ୟେକପୃଷ୍ଠାରେ ପ୍ରଶ୍ନ ସଂଖ୍ୟା ଓ ପୃଷ୍ଠା ସଂଖ୍ୟା ସହିତ ମିଳାଇ ନିଅ । ଏଥିରେ ସେଟ୍ ସଂକେତ ପ୍ରତି ପୃଷ୍ଠାରେ ଠିକ୍ ଭାବରେ ଲେଖା ହୋଇଛି କି ନାହିଁ ମଧ୍ୟ ମିଳାଇ ନିଅ ।
- ଖ : ଯଦି କିଛି ତ୍ରୁଟି ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ, ତେବେ ତୁରନ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନପତ୍ର ସଂଲଗ୍ନ ଉତ୍ତର ଖାତାଟି ପରୀକ୍ଷାଗୃହ ଦାୟିତ୍ଵରେ ଥିବା ନିରୀକ୍ଷକଙ୍କୁ ଫେରାଇ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଠିକ୍ ପ୍ରଶ୍ନପତ୍ର ସଂଲଗ୍ନ ଉତ୍ତରଖାତା ମାଗିନିଅ ।
- ଗ : ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନର ତଳେ ଦିଆଯାଇଥିବା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସ୍ଥାନରେ ଉତ୍ତର ଲେଖିବାକୁ ହେବ ।
- ଘ : ଆବଶ୍ୟକ ସ୍ଥଳେ ଶେଷରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଅତିରିକ୍ତ ପୃଷ୍ଠାରେ ଉତ୍ତର ଲେଖାଯାଇ ପାରିବ ।

FOR USE AT THE EVALUATION CENTRE

	Marks Awarded	Full Signature of Examiner	
01		Regd. No.	Full Signature of the Scrutiniser Regd. No.
02		Regd. No.	Full Signature of the Deputy Chief Examiner Regd. No.
03		Regd. No.	Full Signature of the Chief Examiner Regd. No.
04		Regd. No.	
05		Regd. No.	

Total Mark

--

 In Words (.....)

Full Signature of the Examiner Who Entered The Total Marks

Regd. No.

Date of Evaluation

: INSTRUCTIONS TO THE CANDIDATES :

- A:** The candidate shall have to handover the question-cum-answer booklet to the invigilator after the examination of the subject is over.
- B:** Verify carefully whether the No. of Printed Pages and No. of Questions printed on the cover page matches with the booklet.
- C:** In case of discrepancy, exchange the defective one immediately and collect another correct question-cum-answer booklet from the invigilator.
- D:** The candidates are required to answer the questions on the space provided against each question.
- E:** In case of necessity the answer may be written on the additional pages given at the end of the question-cum-answer booklet.

TL - HINDI

Candidates are required to write the answers in
their own words as far as practicable.

The figures in the right-hand margin indicate marks.

Answer **all** questions.

1. निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्हीं दो के उत्तर प्रत्येक दो-तीन वाक्यों में दीजिए : $5 \times 2 = 10$
- (i) अयोध्या में सब लोग खा-पीकर सो गए, पर पंडित चन्द्रधर को क्यों नींद नहीं आई ?
- (ii) विवेकानन्द का व्यक्तित्व कैसा था ?
- (iii) सोनजूही लता के नीचे गिल्लू को क्यों समाधि दी गई ?

Bit No. :

HSC.CO.IN

Bit No. :

2. निम्नलिखित में से किन्हीं दो के भाव प्रत्येक दो-तीन वाक्यों में समझाइए : 5×2 = 10

- (i) तरुवर फल नहीं खात है, सरवर पियहिं न पान ।
कहि रहीम पर काज हित संपत्ति संचहि सुजान ॥
- (ii) अनर्थ है कि बंधु ही न बंधु की व्यथा हरे ।
वही मनुष्य है कि जो मनुष्य के लिए मरे ॥
- (iii) यदि बढ न सको विश्वासों पर साँसों के मुरदे मत ढोओ ।
यदि फूल नहीं बो सकते तो, काँटे कम-से-कम मत बोओ ॥

Bit No. :

Bit No. :

HSC.co.in

3. किन्हीं पाँच वाक्यों का हिन्दी में अनुवाद कीजिए :

2×5 = 10

(i) वर्षा दिने उद्विगाते बहुते वर्षा भूष ।

(ii) वेलेवेले नदरे वन्या आषे ।

(iii) गते वर्षे वन्याते बहुते श्रुति होळथुला ।

(iv) एहि सफळते लोके छेक म्मानकु ठालिगले ।

(v) किन्तु अनेक लोककर घरे ठालिगला ।

(vi) तेणु सरेकार लोकेणु आर्थिक सहायता देळथुले ।

(vii) ଆମେ ଏହି ସମୟରେ ଲୋକଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ।

(viii) ଏହି କାମ ପାଇଁ ସମସ୍ତେ ଆମକୁ ପ୍ରଶଂସା କରିବେ ।

(BENGALI)

ସେ କୋନ ପାଁଚଟି ବାକ୍ୟ ହିନ୍ଦୀତେ ଅନୁବାଦ କର :

- (i) ବୃଷ୍ଟିର ଦିନେ ଓଡ଼ିଶାୟ ପ୍ରଚୁର ବୃଷ୍ଟି ହୁଏ ।
- (ii) ସମୟ ସମୟ ନଦୀତେ ବାଡ଼ି ଆସେ ।
- (iii) ଗତ ବହର ବନ୍ୟାୟ ଅନେକ କ୍ଷତି ହୁଏଥିଲ ।
- (iv) ଏହି ସମୟେ ଲୋକେରା ଊଁଚୁ ଜାୟଗାୟ ଚଲେ ଗିୟେଥିଲ ।
- (v) କିନ୍ତୁ ଅନେକ ଲୋକେର ସର ଭେଙ୍ଗେ ଗେଲ ।
- (vi) ସେହିଜନ୍ୟ ସରକାର ଲୋକେଦେର ଆର୍ଥିକ ସାହାୟ୍ୟ ଦିୟେଥିଲେନ ।
- (vii) ଆମରା ଏହି ସମୟ ଲୋକଦେର ସାହାୟ୍ୟ କରବୋ ।
- (viii) ଏହି କାଜେର ଜନ୍ୟ ସକଳେ ଆମାଦେର ପ୍ରଶଂସା କରବେ ।

(URDU)

مندرجہ ذیل جملوں میں سے کہیں پانچ (۵) کو ہندی میں تحریر لکھیں :

- (i) بارش کے دنوں میں اڑیسہ میں بہت بارش ہوتی ہے۔
- (ii) کبھی کبھی ہندیوں میں ہاڑھا آ جاتی ہے۔
- (iii) پچھلے سال سیلاب کی وجہ سے بے حد تباہی ہوئی تھی۔
- (iv) اس وقت لوگ اونچی جگہ پر منتقل ہو گئے۔
- (v) لیکن بہت سے لوگوں کے گھر ٹوٹ کر برباد ہو گئے۔
- (vi) اسی وجہ سے حکومت نے لوگوں کو مالی امداد فراہم کئے۔
- (vii) چاہئے کہ ہم اس وقت لوگوں کی مدد کریں۔
- (viii) تاکہ ہمارے اس عمل پر لوگ ہماری تعریف کریں۔

(TELUGU)

ఈ క్రింది వానిలో ఏదైనా ఐదింటిని హిందీ భాషాలో అనువదింపుము.

- (i) వర్షాకాలములో ఒరిస్సాలో చాలా వర్షములు కురియును.
- (ii) అప్పుడప్పుడు నదిలో వరదలు వచ్చును.
- (iii) క్రిందటి సంవత్సరము వరదలలో చాలా నష్టమొచ్చెను.
- (iv) ఆ సమయములో జనమంతా ఎత్తు స్థలములకు వెళ్ళిపోతిరి.
- (v) కాని, అనేకమంది ఇల్లు విరిగి పోయినవి.
- (vi) అందువలన ప్రభుత్వము మనుషులకు ఆర్థిక సహాయము చేసితిరి.
- (vii) మనము ఈ సమయములో మనుషులకు సహాయము చేద్దాము.
- (viii) ఈ పని చేసినచో అందరు మనకి మెచ్చుకుంటారు.

उत्तर : For Bengali / Urdu / Telugu

4. निम्नलिखित अनुच्छेद को पढ़कर पूछे गए प्रश्नों के उत्तर दीजिए : 2×5 = 10

एक किसान का लड़का था। वह अपने माँ-बाप को बहुत मानता था। वह पढ़ने के समय खूब मन लगाकर पढ़ता था और फुर्सत के समय में छोटा-मोटा काम करके माँ-बाप की सहायता कर देता था। वह बहुत मधुरभाषी और मिलनसार था, इसलिए सभी उसे प्यार करते थे। एक दिन उसके पिताजी ने उसे एक छोटी कुल्हाड़ी देकर कहा, “तुम बगीचे में जाकर फालतू पौधों को काट दो।” बच्चा बड़ी खुशी से बगीचे में पहुँचा। कुल्हाड़ी की धार तेज थी। वह आसानी से पौधों को काटने लगा। काटते-काटते उसने कई फलदार पेड़ों को भी काट दिया। शाम को यह

सब देखकर पिताजी बहुत दुःखी हुए । यह जानकर बेटे ने पिताजी से कहा, “मेरी गलती हो गई है । मुझे क्षमा कर दीजिए ।” पिताजी रो पड़े, उन्होंने बेटे को गले लगा लिया । ये अमेरिका के राष्ट्रपति जार्ज वाशिंगटन थे ।

प्रश्न :

(i) किसान का लड़का फुर्सत के समय में क्या करता था ?

उत्तर :

(ii) उस लड़के को सभी क्यों प्यार करते थे ?

उत्तर :

(iii) पिताजी ने लड़के को कुल्हाड़ी देकर उससे क्या कहा ?

उत्तर :

(iv) लड़के ने बगीचे में क्या किया ?

उत्तर :

(v) लड़के ने पिताजी से क्या कहा ?

उत्तर :

5. निर्देशानुसार निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर दीजिए :

2×5 = 10

(i) रेखांकित शब्द का लिंग बदलकर वाक्य को फिर से लिखिए :

कुत्ता दरवाजे पर खड़ा है ।

उत्तर :

(ii) रेखांकित शब्द का वचन बदलकर वाक्य को फिर से लिखिए :

झूले बनाए गए ।

उत्तर :

(iii) 'यथेष्ट' विशेषण शब्द के प्रयोग से एक सार्थक वाक्य बनाइए ।

उत्तर :

(iv) “ ‘वहाँ ‘वचने दरिद्रता’ न आने देने चाहिए ।” इस वाक्य को शुद्ध करके लिखिए ।

उत्तर :

(v) 'कलिंग के सैनिक सम्राट अशोक का डटकर मुकाबला करेंगे ।'

— इस वाक्य को भूतकाल में बदलकर लिखिए ।

उत्तर :

TL – SANSKRIT

*Candidates are required to write the answers in
their own words as far as practicable.*

The figures in the right-hand margin indicate marks.

Answer all questions.

1. प्रायशः वाक्यत्रयेण निजभाषया द्वयोः (2) उत्तरं लिखत : 5×2 = 10

(i) उपमन्युः कथं गुरवे सर्वं भैक्ष्यं न्यवेदयत् ?

अथवा

जलचराणां रक्षार्थं बकः कीदृशम् उपायम् उक्तवान् ?

उत्तरम् :

HSC.CO.IN

(ii) विवेकानन्दः कथं विश्वप्रसिद्धः अभवत् ?

अथवा

कथं पृथिव्याः संरक्षणं कर्तव्यम् ?

उत्तरम् :

HSC.CO.IN

2. प्रायशः वाक्यत्रयेण निजभाषया द्वयोः (2) उत्तरं लिखत :

5×2 = 10

(i) विलपन्तीं सीतां रघुनन्दनः किं प्रोवाच ?

अथवा

कथं दुःखतरं वनम् ?

उत्तरम् :

HSC.CO.IN

(ii) संसारे किम् आश्चर्यकरम् ?

अथवा

युधिष्ठिरस्य मतेन वार्त्ता का ?

उत्तरम् :

3. अधोलिखितेषु पञ्च(5) पदानि व्यवहृत्य संस्कृतभाषया पञ्च(5) वाक्यानि रचयत : $2 \times 5 = 10$

(i) पुरतः

(ii) श्रुत्वा

(iii) सह

(iv) अतीव

(v) इच्छन्ति

(vi) अलम्

(vii) ऋते

(viii) रोचते

उत्तरम् :

4. अधस्तनेषु पञ्चानां(5) वाक्यानां संस्कृतभाषया अनुवादं कुरुत : 2×5 = 10

(क) छात्रुः सवुरवेले सतकह्रिवा उरिठ ।

ଉତ୍ତର : _____

(ख) निर्मल मासकरे संप्लुत पडिला ।

ଉତ୍ତର : _____

(ग) दुमे केवे वाराशया द्वि ?

ଉତ୍ତର : _____

(घ) सषयावेले ङ्गुरकु प्रार्थना कर ।

ଉତ୍ତର : _____

(ङ) उल्लोक दुर्जनकु उरकरे ।

ଉତ୍ତର : _____

(গ) ঘূর্ণ্য উল্লে পঙ্ক ঘুণে ।

উত্তর : _____

(ছ) গুণকান্ত বিকাশারু গহেচকা ঙার করিথুলা ।

উত্তর : _____

(জ) বিবেকানন্দকু কিং ন জাণিছি ?

উত্তর : _____

(BENGALI)

(ক) ছাত্ৰের সৰ্বদা সত্য বলা উচিত ।

(খ) নিৰ্মল একমাসের মধ্যে সংস্কৃত পড়ল ।

(গ) তুমি কবে বারাণসী যাবে ?

(ঘ) সন্ধ্যাকালে ঈশ্বরের প্রার্থনা কর ।

(ঙ) ভাল লোক দুৰ্জনকে ভয় করে ।

(চ) সূর্য্য উদিত হলে পদ্মফুল ফোটে ।

(ছ) শ্রীকান্ত বিকাশের থেকে একশ টাকা ধার নিয়েছিল ।

(জ) বিবেকানন্দকে কে না জানে ?

(HINDI)

- (क) विद्यार्थी हमेशा सच कहना चाहिए ।
- (ख) निर्मल एक महीने में संस्कृत पढ़ा ।
- (ग) तुम कब वाराणसी जाओगे ?
- (घ) शाम को ईश्वर की प्रार्थना करो ।
- (ङ) अच्छा लोग दुर्जन को भय करता है ।
- (च) सूर्य उगने से कमल खिलता है ।
- (छ) श्रीकान्त विकास से सौ रुपये कर्जा लिया था ।
- (ज) विवेकानन्द को कौन नहीं जानता है ?

(TELUGU)

- (i) విద్యార్థి అన్ని వేళల నిజము చెప్పడము మంచిది.
- (ii) నిర్మల్ నెలలో సంస్కృతము చదివాడు.
- (iii) నీవు ఎప్పుడు వారణాసి వెళతావు ?
- (iv) సంధ్య వేళ ఈశ్వరుడుకి ప్రార్థన చేయుము
- (v) మంచివాళ్ళు దుష్టులకు భయపడెదరు.
- (vi) సూర్యుడు ఉదయిస్తే పద్మ పువ్వులు పూయును.
- (vii) శ్రీకాంతు వికాస్ దగ్గర నుంచి వంద రూపాయలు అప్పు తీసుకొనెను.
- (viii) వివేకానందునికి ఎవరు తెలియకుండా ఉంటారు ?

(ENGLISH)

- (a) Students should always speak the truth.
- (b) Nirmal learnt Sanskrit within a month.
- (c) When will you go to Varanasi ?
- (d) Pray to God in the evening.
- (e) A gentleman is afraid of a bad / wicked person.
- (f) Lotus blossoms as the Sun rises.
- (g) Srikant borrowed one hundred rupees from Bikash.
- (h) Who is not aware of Vivekananda ?

HSC.CO.IN

5. अधोलिखितम् अनुच्छेदं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तरं संक्षेपेण लिखत : 2×5 = 10

ओडिशा प्रदेशस्य सर्वासु नदीषु महानदी दीर्घतमा । छतिशगड़-राज्यस्य अमरकण्टकपर्वतादेषा प्रभवति । उपकूलभूमिषु अनेकासु धारासु प्रवाहिता एषा अन्ते वङ्गोपसागरे लीयते । वर्षाकाले अस्याः धारासु प्रायः प्रलयङ्करी वन्या आयाति । अनया प्रभूतानि धनानि जीवनानि च क्षीयन्ते । वन्याप्रकोपस्य नियन्त्रणाय सम्बलपुरं निकषा पर्वतद्वयस्य मध्ये महानद्याः बन्ध-निर्माण-प्रकल्पो विहितः आसीत् । अस्य प्रकल्पस्य निर्माणकार्यम् अन्ताराष्ट्रिय-ख्यातिसम्पन्नः यन्त्रिप्रवरो विश्वेश्वरियामहोदयः सम्पादितवान् । हीराकुदनामके स्थाने अयं बन्धः निर्मितः । ततोऽयं बन्धः “हीराकुदबन्धः” इति प्रसिद्धो भवति । स्वाधीनभारतस्य प्रथमप्रधानमन्त्रिणा पण्डित जवाहरलाल-नेहरुमहोदयेन अस्य बन्धस्य उद्घाटनं कृतम् । तदा प्रभृति जलभाण्डारमिदं बहुलं वन्यायाः नियन्त्रणं करोति । अयं बन्धः विद्युच्छक्तेः उत्पादनाय कृषेः शिल्पस्य च विकाशाय राज्ये गुरुत्वपूर्णा भूमिकां निर्वाहयति । शीतर्तौ विविधकाकलिमिनादिते विशाले जलभाण्डारेऽस्मिन् नौकाविहारः आबालवृद्धवनितानां कृते उपभोग्यो भवति । अतः वक्तुं शक्यते —

“ओडिशाप्रदेशस्य समृद्धौ हीराकुदबन्धस्य भूमिका महत्त्वपूर्णा ।”

(i) महानदी केन रूपेण प्रवहन्ती लीयते ?

उत्तरम् :

(ii) वन्यया किं भवति ?

उत्तरम् :

(iii) महानद्याः बन्धनिर्माण-प्रकल्पः कथं केन च संपादितः ?

उत्तरम् :

(iv) हीराकुद-जलभाण्डारं किं करोति ?

उत्तरम् :

(v) कदा कुत्र नौकाविहारः उपभोग्यो भवति ?

उत्तरम् :

HSC.CO.IN

ADDITIONAL PAGES

ଅତିରିକ୍ତ ପୃଷ୍ଠା

HSC.co.in

Lined writing area for student response.

HSC.co.in